

«Նոյ ժամանակի
կրթունքն է» ՀԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ**

**ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

*Հետազոտության թեման՝ վեց տարեկանների
պատրաստվածությունը դպրոցին*

Առարկան՝ Դասվար

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Սիրուշ Վարդանյան

*Ուսումնական հաստատություն՝
Ներքին Բազմաբերդի Ե. Ասատրյանի անվան միջնակարգ
դպրոց*

Երևան 2022

Բովանդակություն

Ներածություն-----	3
Վեց տարեկանների պատրաստվածությունը դպրոցին-----	4
Եզրակացություն-----	14
Օգտագործված գրականության ցանկ-----	15

Ներածություն

Թեմայի կարևորությունը: Երեխան 6 տարեկան է, և մենք ինքներս մեզ հարցնում ենք. «Ուղարկե՞նք նրան դպրոց, թե՞ սպասենք ևս մեկ տարի: Նա արդեն պատրա՞ստ է դպրոցին, թե թող մի քիչ էլ մեծանա: Թերևս երբեմն կասկածները հաղթահարվում են. «Ի վերջո, նա դեռ այնքան փոքր է: Ինչու՞ խլել նրա մանկությունը: Այս և նմանատիպ հարցերը երբեմն հանգիստ չեն տալիս:

Կամ գուցե դուք արդեն որոշել եք ձեր որոշումը և պարզապես ուզում եք հասկանալ, թե երեխան ինչ պետք է իմանա և կարողանա անել նախքան դպրոց ընդունվելը:

Ձեզ օգնելու համար եկեք հասկանանք դպրոցական պատրաստվածության հայեցակարգը: Այն բարդ է, բաղկացած է մի քանի բաղադրիչներից, նույնքան կարևոր:

Պատրաստությունը մարդու մտավոր զարգացման որոշակի մակարդակ է: Ոչ թե ինչ-որ հմտությունների և կարողությունների մի շարք, այլ ամբողջական և բավականին բարդ կրթություն. Ավելին, սխալ է այն նեղացնել «դպրոցին պատրաստ լինելուն»: Կյանքի յուրաքանչյուր նոր փուլ երեխայից պահանջում է որոշակի պատրաստակամություն՝ դերային խաղերով զբաղվելու պատրաստակամություն, առանց ծնողների ճամբար գնալու պատրաստակամություն, համալսարանում սովորելու պատրաստակամություն: Եթե երեխան, զարգացման խնդիրների պատճառով, պատրաստ չէ այլ երեխաների հետ ընդլայնված հարաբերությունների մեջ մտնել, նա չի կարողանա մասնակցել դերային խաղին: Եթե նա պատրաստ չէ ճամբար գնալ առանց ծնողների, առողջական արձակուրդը նրա համար տանջանք կդառնա: Պատրաստ չէ խաղալ համալսարանի կանոններով, չի կարողանա հաջողությամբ սովորել: Բայց միամտություն է հավատալ, որ հնարավոր է կանխել որոշ դժվարություններ նրա կյանքում՝ իրադարձություններից առաջ:

Թեմայի նպատակը: Որպեսզի երեխան նախադպրոցականից վերածվի դպրոցականի, նա պետք է որակապես փոխվի: Նա պետք է զարգացնի նոր մտավոր գործառույթներ: Դրանք չեն կարող նախապես մշակվել, քանի որ բացակայում են նախադպրոցական տարիքում:

Վեց տարեկանների պատրաստվածությունը դպրոցին

Դպրոցին պատրաստվելու կարևոր բաղադրիչը խոսքի պատրաստակամությունն է. դա ոչ միայն հնչյունների մաքուր արտասանությունն է, դա երեխաների մեջ բառապաշարի զարգացումն է, խոսքի քերականական կառուցվածքի զարգացումը և, իհարկե, համահունչ խոսքի զարգացումը. մատչելի թեմաներով ինչ-որ բան պատմելու ունակություն, ներառյալ տարրական տեղեկատվություն իր մասին, երկխոսություն վարելու ունակություն:

Հետևաբար, օգտակար կլինի երեխայի հետ քննարկել դիտված ֆիլմը կամ նույնիսկ մուլտֆիլմը, մի քանի հարց տալ նրանց կարդացածի մասին, որպեսզի համոզվեք, որ երեխան հասկանում է որոշակի բնական երևույթ, կենդանիների, մարդկանց արարքներ:

Երեխայի հետ զրույցը պետք է լինի պարզ և ոչ շատ երկար, քանի որ նա կարող է ձանձրանալ և հոգնած զգալ: Շփման մեջ գլխավորը հետաքրքրությունն է: Առաջատար հարցերը հետաքրքրություն են առաջացնում, օրինակ՝ երկու առարկաների (գնդիկ, փուչիկ), երկու երևույթների (անձրև, ձյուն), հասկացությունների (երկիր, քաղաք) նմանության և տարբերության վերաբերյալ: Տարբերությունները հաճախ հեշտ է հաստատել, բայց նմանություններն ավելի դժվար են: Թույլ տվեք երեխային ընդհանրացնել առարկաները խմբի մեջ (մահճակալ, սեղան, աթոռ, բազկաթոռ - կահույք): Աստիճանաբար բարդացրեք առաջադրանքը, խնդրեք անվանել առարկաներ, որոնց մեջ կարող էք ինչ-որ բան դնել, առարկաներ, որոնք փայլում են և այլն: Այս խաղը օգտակար է և հետաքրքիր երեխայի համար:

Խնդրեք ձեր երեխային վերապատմել ֆիլմը կամ գիրքը, հատկապես, երբ նա ինքնուրույն կարդացել է այն: Եթե դուք չեք հասկանում, թե ինչ է վտանգված, դա նշանակում է, որ երեխան չի հասկացել իր կարդացածի կամ դիտածի իմաստը:

Խաղերն օգտակար են բ) պատմվածքի բացակայող մասերի հորինում, երբ դրանցից մեկը բացակայում է (իրադարձության սկիզբը, կեսը կամ վերջը):

Լուցկիներով կամ ձողիկներով վարժությունները (որոշակի թվով լուցկիներից ուրվագիծ դրեք, դրանցից մեկը տեղափոխեք այլ պատկեր ստանալու համար. մի գծով միացրեք մի քանի կետ՝ առանց ձեռքը բարձրացնելու) նաև օգնում են զարգացնել տարածական մտածողությունը: Ճանաչողական հետաքրքրությունները զարգանում են աստիճանաբար, երկար ժամանակ և չեն կարող առաջանալ դպրոց ընդունվելուց անմիջապես հետո, եթե նախադպրոցական տարիքում նրանց դաստիարակությանը բավարար ուշադրություն չի դարձվել:

Կարևոր է երեխայի լավ կողմնորոշումը տարածության և ժամանակի մեջ: Բառացիորեն դպրոցում գտնվելու առաջին օրերից երեխան ստանում է հրահանգներ, որոնք հնարավոր չէ կատարել առանց իրերի տարածական առանձնահատկությունները, տարածության ուղղությունների իմացությունը հաշվի առնելու: Այսպիսով, օրինակ, ուսուցիչը կարող է առաջարկել գիծ գծել «վերևի ձախից թեք դեպի ներքևի աջ անկյուն» կամ «ուղիղ դեպի վանդակի աջ կողմը» և այլն: Ժամանակի գաղափարը և ժամանակի զգացումը, Դասարանում սովորողի կազմակերպված աշխատանքը, առաջադրանքների կատարումը սահմանված ժամկետում կարևոր պայման է որոշելու, թե որքան ժամանակ է անցել: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հետազոտողները պարզել են, որ նախադպրոցական տարիքի երեխաներին բնորոշ է ընդհանուր հետաքրքրասիրությունը: Սա «ինչու»-ի դարն է:

Բայց հաճախ է պատահում, որ հետաքրքրասիրությունը մարում է, իսկ դպրոցում, նույնիսկ տարրական, երեխաների մոտ զարգացնում է ինտելեկտուալ պասիվություն: Այս պասիվությունը ստիպում է նրանց հետ մնալ: Ինչպե՞ս խուսափել դրանից: Հոգեբանները խորհուրդ են տալիս միշտ պատասխանել երեխայի տված հարցերին, քանի որ ծնողների հետ շփումը մեծ ուրախություն և արժեք է երեխայի համար: Եթե ձեր ուշադրությամբ աջակցեք նրա սովորելու հետաքրքրությանը, ապա երեխայի համար ավելի հեշտ կլինի զարգանալ: Ցավոք սրտի, ծնողները հաճախ մերժում են

նյարդայնացնող հարցերը՝ սա է ինտելեկտուալ պասիվության հիմքը: Դրան է հանգեցնում նաև երեխային պատրաստի գիտելիքներով «լցնելը»:¹

Վեց-յոթ տարեկանում նախադպրոցականը պետք է լավ իմանա իր հասցեն, քաղաքի անունը, որտեղ ապրում է, երկրի, մայրաքաղաքի անունը: Իմացեք ծնողների անուններն ու հայրանունները, որտեղ նրանք աշխատում են և հասկանում, որ իրենց պապը ինչ-որ մեկի հայրն է (հայրը կամ մայրը): Նավարկեք եղանակներին, դրանց հաջորդականությանը և հիմնական հատկանիշներին: Իմացեք ամիսների, շաբաթվա օրերի, ընթացիկ տարվա անունները: Ծանոթանալ ծառերի, ծաղիկների հիմնական տեսակներին, տարբերել ընտանի և վայրի կենդանիներին:

Հիմնական խաղային գործունեությունը. Օգտակար խաղերը տարբեր են. Անգամ «անլուրջ» խաղեր՝ «հիվանդանոցում», «մայր ու աղջիկ», «դպրոցում»: Հատկապես արժեքավոր է, երբ նման խաղերի միանգամից մի քանի երեխա է մասնակցում: Սա զարգացնում է կոլեկտիվիզմը, երեխան սովորում է հարաբերություններ կառուցել, լուծել առաջացող հակամարտությունները: Երեխաները տիրապետում են մեծահասակների կյանքին, վարքի համակարգին, պարտականություններին: Սովորեք հետևել «մեծահասակների» հրահանգներին:

Եվ ամենակարևորը՝ ամեն ինչ տեղի է ունենում առանց պարտադրանքի, հեշտությամբ և կամավոր: Զարգանում է երևակայությունը՝ «ինչ կլիներ, եթե...» պատկերացնելու ունակությունը:

Օգտակար են նաև պլաստիլինի, մատիտների և այլնի հետ խաղերը, այսինքն՝ մոդելավորումը, ապլիկան, նկարչությունը և դիզայնը հպարտանում են դպրոցին նախապատրաստվելիս: Այս դասարաններում զարգանում է պատկերացում աշխարհի, առարկաների, կենդանիների, մարդկանց մասին: Զարգանում է նաև առարկաները մտովի պատկերացնելու, դրանք մտքում «դիտարկելու» կարողությունը: Հետագայում սա կարևոր կլինի ֆիզիկայի, երկրաչափության և այլնի ուսումնասիրության մեջ: Նկարելով, կառուցելով, երեխան ապրում է ստեղծագործության բերկրանքը, արտահայտվում: Խորանարդներից կառուցումը պահանջում է ինժեներական խնդիրների լուծում: Նա իր մտքում սովորում է

¹ 1.Բայլյան Ա.Ա <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.

2.Էլկոնին Դ.Բ <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.

3.Сластенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

պատասխանել բազմաթիվ հարցերի, թե ինչպես կարելի է տուն սարքել, որպեսզի այն չփլվի և այլն: Ծնողները կարող են միանալ խաղի գործընթացին և աննկատ առաջարկել հետաքրքիր սյուժե կամ դիզայն:

Հիմնական բանը երեխայի անկախությունը չխախտելն է: Պետք է խրախուսել նրան ինքնուրույն փնտրել գաղափարներ և դրանց իրականացման միջոցներ:

Ծնողները պետք է հասկանան, որ դպրոցին լավագույն նախապատրաստումը երեխայի բնական ցանկությունն է խաղալու, այլ ոչ թե լուրջ պարապմունքները տվյալ թեմայով: Մի կորցրեք հետաքրքրությունը:

«Մարզելը» ընդհանրապես սխալ բան է փոքր երեխայի հետ կապված: Շարժիչային հմտություններ, մտածողություն, հիշողություն՝ ամեն ինչ լավ է: Դա ոչ միայն վերաբերում է դպրոցական պատրաստվածությանը:

Եվ, իհարկե, մի մոռացեք ուժեղ կամային հասունության մասին: Դուք, անշուշտ, կհանդիպեք կամքի պակասի: Այն կարող է նման լինել. Դասերի նստելու ժամանակն է, և նա ժամերով ուշացնում է, հետո խմում, հետո ուտում, հետո հոգնած՝ հյուծելով քեզ և իրեն: Բավարար կամք չկա, և դա հաճախ հանդիպում է առաջին դասարանցիների, ինչպես նաև մեծահասակների մոտ: Ինչպես այդ դեպքում լինել, քանի որ դասերը պետք է արվեն: Այստեղ է, որ անհրաժեշտ է ձեր օգնությունը:

Կիսվեք ձեր երեխայի հետ «ձեր կամքի մի կտորով», մոտեցեք երեխային: Ընտրեք ձեր երեխայի համար հարմար դասի պատրաստման ժամ: Միգուցե նա դասերից հետո հանգստանալու կարիք ունի, շատ երեխաներ դեռ ցերեկը քնում են, իսկ ոմանք ցանկանում են նորից քնել, չնայած այն հանգամանքին, որ նրանք արդեն հրաժարվել են ցերեկային քունից: Կարևոր է հավատք ցուցաբերել երեխայի հանդեպ, որ նա ամեն օր ավելի ու ավելի լավն է դառնում, որ դասերից հետո ձեզ այլ հետաքրքիր բաներ են սպասում, խրախուսանքն ու աջակցությունը կարող են օգնել: Կամաց-կամաց երեխայի մոտ կգարգանա կամային ջանքեր գործադրելու ունակությունը, բայց ոչ անմիջապես: Օգնիր նրան.

6 տարեկանում ձևավորվում են կամային գործողության հիմնական կառույցները: Երեխան կարողանում է նպատակ դնել, ստեղծել գործողությունների ծրագիր, իրականացնել այն՝ հաղթահարելով խոչընդոտները, գնահատել իր արարքի արդյունքը: Իհարկե, այս ամենն արվում է ոչ այնքան գիտակցաբար և որոշվում է

գործողության տևողությամբ: Բայց խաղը կարող է օգնել ամրապնդել սեփական անձի մասին կամային գիտելիքները:

Ծնողների հասկացողությունը տնային աշխատանքի ընթացքում բնակարանը վերածում է նավի, տիեզերքի, հիվանդանոցի տախտակամածի, որտեղ որոշակի առաջադրանքներ կատարվում են հաճույքով, առանց սպառնալիքների և բռնության: 6 տարեկանում երեխան արդեն կարողանում է վերլուծել սեփական շարժումներն ու գործողությունները:²

Հետևաբար, նա կարող է միտումնավոր անգիր անել բանաստեղծություններ, հրաժարվել խաղալ հանուն ինչ-որ «մեծահասակների» առաջադրանք կատարելու, կարող է հաղթահարել մութ սենյակի վախը և չլաց լինել, երբ վիրավորված է: Մա կարևոր է ներդաշնակ անհատականության զարգացման համար: Մյուս կարևոր ասպեկտը երեխայի մոտ ճանաչողական գործունեության ձևավորումն է: Այն բաղկացած է երեխաների մոտ դժվարությունների հանդեպ վախի բացակայության, դրանց չտրվելու, դրանք ինքնուրույն լուծելու կամ մեծահասակների մի փոքր աջակցության ցանկության ձևավորման մեջ: Մա կօգնի ձեր երեխային կառավարել իր վարքը դպրոցում: Իսկ նման վարքագիծը զարգանում է, երբ չափահասի և երեխայի միջև կա ընկերական, գործընկերային հարաբերություններ:

Ինչու է երեխայի համար դժվար սովորել: Իսկ ի՞նչ պետք է սովորեցնել երեխային ուսանողի կյանքի հենց սկզբից:

Որոշում. Դրանում մեծ դեր ունեն ծնողները: Նրանք հաճախ թույլ են տալիս երեխային կանգնել ինչ-որ տեղ ճանապարհի կեսին. նա գիտի, լավ, նա կսովորի, թե ինչպես դա անել գեղեցիկ, հետո, և սխալվի: Պետք է անմիջապես կողմնորոշել երեխային սկզբից մինչև վերջ կատարել ցանկացած առաջադրանք՝ սենյակը մաքրելիս, ծնողներին օգնելիս, առաջադրանք կատարելիս և այլն:

Պետք է երեխային սովորեցնել մտածել արդյունքի մասին, արագ չավարտել, ավարտել գրելը, ավարտել կարդալը, վազել ու մոռանալ ամեն ինչ:

Ծնողները հաճախ պնդում են, որ երեխան չի ցանկանում մտածել իր աշխատանքի որակի մասին, երբ փորձում են պաշտպանել նրան անհարկի

² 1.Բայլան Ա.Ա. <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.

2.Էլկոնին Դ.Բ. <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.

3.Сластенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

անհանգստություններից, որոնք նա ստանում է, անկախ նրանից, թե ինչ են նրան տալիս. գլխավորն այն է, որ նա շահագրգռված է և փորձում է անել այն, ինչ կարող է: Դա բավական է.

Երեխան պետք է ձգտի լավ արդյունքի, ոչ միայն այնքան լավ, որքան կարող է, այլ այնքան լավ, որքան կարող է: Պետք է կենտրոնանալ այն բանի վրա, թե վաղն ինչ կանի ավելի լավ, քան այսօր: Սովորելը հմտությունների մշտական կատարելագործում է, երեխային դպրոցում առաջին իսկ օրերից պետք է սովորեցնել դրան:

Ճիշտ կազմակերպված տնային աշխատանքը երեխային մշտապես վարժեցնում է ինքնուրույն, համբերատար, հոգատար կրթական աշխատանքի:

Ավելի լավ է երեխայի սխալները մատնանշել ոչ ուղղակիորեն: Եթե կան սխալներ, երեխային ինքն իրեն գտնելու խնդրանքը ինքնատիրապետման առաջին ձևն է:

Կամային որակներ դաստիարակելու արդյունավետ միջոց է աշխատանքային կրթությունը:

Աշխատիր, քրտնաջան, աշխատիր - մեկ արմատ ունեցիր: Որովհետև յուրաքանչյուր աշխատանք որոշակի դժվարություն է պարունակում. արդյունքի հասնելու համար պետք է ինչ-որ բան հաղթահարել:

Ի վերջո, հենց ծննդաբերության մեջ է, որ երեխային կարելի է դաստիարակել սկսած գործը մինչև վերջ հասցնելու կարողություն, երեխայի մեջ դաստիարակելու պատասխանատվություն, անկախություն, հաստատակամություն:

Սովորելու շարժառիթների և դպրոցի նկատմամբ դրական վերաբերմունքի ձևավորումը մանկապարտեզի ուսուցչական կազմի և ընտանիքի կարևոր խնդիրներից է երեխաներին դպրոց նախապատրաստելու գործում:

Մանկապարտեզի ուսուցչի աշխատանքը երեխաների մոտ սովորելու շարժառիթների և դպրոցի նկատմամբ դրական վերաբերմունքի ձևավորման գործում ուղղված է երեք հիմնական խնդիրների լուծմանը.

1. երեխաների մոտ դպրոցի և դասավանդման մասին ճիշտ պատկերացումների ձևավորում.
2. դպրոցի նկատմամբ դրական հուզական վերաբերմունքի ձևավորում.
3. ուսուցման փորձի ձեռավորում.

Այս խնդիրները լուծելու համար ես օգտագործում եմ աշխատանքի տարբեր ձևեր և մեթոդներ՝ էքսկուրսիաներ դպրոց, զրույցներ դպրոցի մասին, պատմություններ կարդալ և սովորել դպրոցական բանաստեղծություններ, դիտել դպրոցական կյանքն արտացոլող նկարներ և խոսել դրանց մասին, նկարել դպրոցը և խաղալ դպրոց:

Դպրոցի մասին պատմվածքներն ու բանաստեղծությունները ընտրված են այնպես, որ երեխաներին ցույց տան դպրոցական կյանքի տարբեր կողմերը. դպրոց հաճախող երեխաների ուրախությունը; դպրոցական գիտելիքների կարևորությունն ու նշանակությունը; դպրոցի բովանդակությունը; դպրոցական ընկերություն և դպրոցական ընկերներին օգնելու անհրաժեշտություն; վարքագծի կանոններ դասարանում և դպրոցում. Միննույն ժամանակ, կարևոր է երեխաներին ցույց տալ «լավ ուսանողի» և «վատ ուսանողի» կերպարը, երեխաների հետ զրույց կառուցել ճիշտ և սխալ օրինաչափությունների համեմատության վրա (կազմակերպության տեսանկյունից. դպրոցական) վարքագիծ: Ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաները հետաքրքրությամբ են ընկալում և ավելի լավ հիշում հումորային բովանդակությամբ տեքստերը:

Դպրոցում խաղ կազմակերպելիս կարող էք օգտագործել տարբեր բովանդակության սյուժեներ՝ 1-ին դասարանի դասի էքսկուրսիայից հետո դպրոցում խաղալ (ձեռք բերված գիտելիքների և գաղափարների համախմբում), ապագայի դպրոցի մոդելավորում (դպրոցի նկատմամբ հուզական վերաբերմունք ձևավորել, ստեղծագործական երևակայության և մտածողության ազատության զարգացում: Խաղի սյուժեում կարող ես խաղալ Դաննոյի դերը՝ ուսանող, ով չի ցանկանում սովորել, խանգարում է բոլորին, խախտում է սահմանված կանոնները:

Ընտանիքը որոշիչ դեր է խաղում նախադպրոցական տարիքի ուսման դրդապատճառների և բուն կրթական դրդապատճառների ձևավորման գործում: Հետաքրքրություն նոր գիտելիքների նկատմամբ, հետաքրքրություն ներկայացնող տեղեկատվություն փնտրելու տարրական հմտություններ (գրքերում, ամսագրերում, տեղեկատու գրքերում), դպրոցական ուսուցման սոցիալական նշանակության գիտակցում, սեփական «ես ուզում եմ» «պարտադիր» բառին, ցանկությունը ստորադասելու ունակություն. աշխատել և սկսած գործը հասցնել մինչև վերջ, աշխատանքի արդյունքները մոդելի հետ համեմատելու և սխալները տեսնելու

կարողություն, հաջողության հասնելու ցանկություն և համարժեք ինքնագնահատական, այս ամենը դպրոցական ուսուցման մոտիվացիոն հիմքն է և ձևավորվում է. հիմնականում ընտանեկան կրթության պայմաններում: Եթե ընտանեկան կրթությունը կառուցված է սխալ (կամ ընդհանրապես բացակայում է), ապա միայն նախադպրոցական հաստատության ջանքերով հնարավոր չէ հասնել դրական արդյունքների:

Մոտիվացիոն պատրաստակամությունը, դպրոց գնալու ցանկությունը, դպրոցի նկատմամբ հետաքրքրությունը, նոր բաներ սովորելու ցանկությունը բացահայտվում են այնպիսի հարցերով, ինչպիսիք են.

1. Ուզում ես դպրոց գնալ:
2. Ի՞նչն է հետաքրքիր դպրոցում:
3. Ի՞նչ կանեիք, եթե դպրոց չգնայիք:

Այս հարցերի պատասխանները կօգնեն հասկանալ, թե երեխան ինչ գիտի դպրոցի մասին, ինչն է նրան հետաքրքրում, արդյո՞ք նա նոր բաներ սովորելու ցանկություն ունի:

3. Սոցիալական կամ անձնական պատրաստվածությունը հաջորդ կարևոր բաղադրիչն է:

Երրորդ կարևոր բաղադրիչը սոցիալական պատրաստվածությունն է:

Երեխայի անձնական կամ սոցիալական պատրաստակամությունը դպրոցին կայանում է նրանում, որ ձևավորվի նրա պատրաստակամությունը՝ ընդունելու աշակերտի նոր սոցիալական դիրքը՝ ուսանողի դիրքը: Դպրոցականի դիրքը պարտավորեցնում է նրան, որ նախադպրոցականի համեմատությամբ այլ դիրք զբաղեցնի հասարակության մեջ՝ նրա համար նոր կանոններով: Այս անձնական պատրաստակամությունը արտահայտվում է երեխայի որոշակի վերաբերմունքով դպրոցի, ուսուցչի և կրթական գործունեության, հասակակիցների, հարազատների և ընկերների, ինքն իր նկատմամբ:

Երեխայի պարզ դիտարկումը թույլ կտա պարզել, թե արդյոք երեխան գիտի՞ ինչպես շփվել երեխաների հետ, արդյոք նա նախաձեռնություն է ձեռք բերում շփման մեջ, թե սպասում է, որ մյուս երեխաները զանգահարեն իրեն: Արդյո՞ք նա զգում է հասարակության մեջ ընդունված շփման նորմերը, պատրա՞ստ է հաշվի առնել այլ

երեխաների շահերը, թե հավաքական շահերը, կարողանում է պաշտպանել սեփականը: Արդյո՞ք նա զգում է տարբերություն երեխաների, ուսուցիչների և այլ մեծահասակների, ծնողների հետ շփման մեջ: Այս հմտությունները սովորաբար յուրացնում են երեխաները մանկապարտեզում: «Տնային» երեխաներն ունեն ավելի սահմանափակ սոցիալական շրջանակ, նրանք չունեն հասակակիցների խմբում շփման փորձ, բայց դա միշտ չէ, որ նշանակում է, որ նրանց սոցիալական հմտությունները ավելի քիչ են զարգացած: Կան նաև «սադիկովսկի» երեխաներ՝ շփման մեջ սեփական խնդիրներով. Երեխան պետք է կարողանա շփվել ինչպես ուսուցչի, այնպես էլ հասակակիցների հետ:

Վերաբերմունք հասակակիցների նկատմամբ. Պետք է զարգացնել անհատականության այնպիսի գծեր, որոնք կօգնեն շփվել և շփվել հասակակիցների հետ, որոշ հանգամանքներում զիջել, իսկ որոշ դեպքերում չզիջել: Յուրաքանչյուր երեխա պետք է կարողանա լինել մանկական հասարակության անդամ և աշխատել մյուս երեխաների հետ:

Հարաբերություններ ընտանիքի և ընկերների հետ: Ընտանիքում ունենալով անձնական տարածք՝ երեխան պետք է զգա հարազատների հարգալից վերաբերմունքը աշակերտի իր նոր դերի նկատմամբ: Հարազատները պետք է ապագա աշակերտին, նրա ուսուցմանը վերաբերվեն որպես կարևոր բովանդակալից գործունեության, շատ ավելի նշանակալի, քան նախադպրոցական տարիքի երեխայի խաղը: Երեխայի համար ուսուցումը դառնում է նրա գործունեության հիմնական տեսակը:

Իր նկատմամբ վերաբերմունք, իրենց կարողություններին, նրանց գործունեությանը, դրա արդյունքներին: Ունեցեք համապատասխան ինքնագնահատական: Բարձր ինքնագնահատականը կարող է սխալ արձագանք առաջացնել ուսուցչի մեկնաբանություններին: Արդյունքում կարող է պարզվել, որ «դպրոցը վատն է», «ուսուցիչը չար է» և այլն:

Երեխան պետք է կարողանա ճիշտ գնահատել իրեն և իր վարքը:

Վերը թվարկված երեխայի անհատականության նորմալ զարգացած որակները կապահովեն, որ նա արագ հարմարվի դպրոցի նոր սոցիալական պայմաններին:

Որոշում. Եթե նույնիսկ երեխան ունենա գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների, ինտելեկտուալ, կամային զարգացման մակարդակ, նրա համար դժվար կլինի սովորել, եթե չկա աշակերտի սոցիալական դիրքի համար անհրաժեշտ պատրաստակամություն:

Որոշում. Այն ամենը, ինչ ասվում է ընտանիքում դպրոցի մասին, նրա դերի մասին՝ ուսանողներին մասնագիտության մեջ ապագա աշխատանքին նախապատրաստելու հարցում, պետք է առաջացնի դրական հուզական վերաբերմունք, մեծ հետաքրքրություն աշակերտի նոր սոցիալական դիրքի նկատմամբ: Կարևոր է, որ հաղորդված տեղեկատվությունը արթնացնի աշխույժ արձագանք, ուրախության զգացում, կարեկցանք:

Ընտանիքում կազմակերպվող բոլոր գործողությունները պետք է երեխային ներառեն այնպիսի գործողությունների մեջ, որոնք ակտիվացնում են ինչպես գիտակցությունը, այնպես էլ զգացմունքները:

Այստեղ տեղին է միասին կարդալ գեղարվեստական գրականություն, դիտել ֆիլմեր դպրոցի մասին, հեռուստահաղորդումներ դպրոցական կյանքի մասին, որին հաջորդել քննարկում; Լուսանկարների ցուցադրում, վկայականներ՝ կապված ծնողների դպրոցական տարիների հետ, խաղեր դպրոցի համար. ավագ երեխաների դպրոցական հաջողությունների վերաբերյալ ընտանեկան տոնակատարությունների կազմակերպում. Դպրոցի մասին խոսելը պետք է ընդգծի գրքերի, ուսմունքների կարևորությունը: Մի վախեցրեք երեխային դպրոցով.

Դպրոցի նկատմամբ բացասական վերաբերմունքի առաջացման վրա կարող են ազդել ոչ միայն մեծերը, այլև ավելի մեծ երեխաները: Մեծ ուշադրություն, ժամանակ և համբերություն կպահանջվի երեխայի վերաբերմունքը դպրոցի նկատմամբ փոխելու, սեփական ուժերի նկատմամբ վստահություն սերմանելու համար:

Հիշեք, որ նույնիսկ ինքը՝ երեխան, դպրոցում նրա առաջին քայլերը հեշտ չեն լինի: Շատ ավելի խելամիտ է անմիջապես ճիշտ պատկերացումներ կազմել դպրոցի, նրա, ուսուցչի, գրքի, սեփական անձի մասին դրական վերաբերմունքի մասին:³

³ 1.Բայլան Ա.Ա. <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.

2.Էլկոնին Դ.Բ. <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.

3.Сластенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

Եզրակացություն

Կրթական գործունեությունը պահանջում է մեզ շրջապատող աշխարհի մասին գիտելիքների որոշակի պաշար, տարրական հասկացությունների ձևավորում: Երեխան պետք է տիրապետի մտավոր գործողություններին, կարողանա ընդհանրացնել և տարբերակել իրեն շրջապատող աշխարհի առարկաներն ու երևույթները, կարողանա պլանավորել իր գործունեությունը և ցուցաբերել ինքնատիրապետում: Կարևոր է ուսման նկատմամբ դրական վերաբերմունքը, վարքագիծը ինքնակարգավորելու կարողությունը և առաջադրանքները կատարելու համար կամային ուժեղ ջանքերի դրսևորումը: Պակաս կարևոր չեն բանավոր հաղորդակցման հմտությունները, ձեռքի նուրբ շարժիչ հմտությունները և տեսողական-շարժողական համակարգումը: Հետևաբար, «Երեխայի պատրաստակամություն դպրոցին» հասկացությունը բարդ է, բազմակողմանի և ընդգրկում է դպրոցական կյանքի բոլոր ոլորտները:

Լ.Ի. Բոժովիչը բնութագրում է երեխայի ցանկությունը՝ զբաղեցնելու նոր սոցիալական դիրք, ինչը հանգեցնում է նրա ներքին դիրքի ձևավորմանը՝ որպես անձի կենտրոնական նորագոյացություն, որը բնութագրում է երեխայի անհատականությունը որպես ամբողջություն: Հենց դա է որոշում երեխայի վարքն ու գործունեությունը, ինչպես նաև նրա հարաբերությունների ամբողջ համակարգը իրականության, իր և շրջապատի մարդկանց հետ: Դպրոցականի ապրելակերպը, որպես հասարակական վայրում սոցիալապես նշանակալի և սոցիալական արժեքավոր բիզնեսով զբաղվող անձ, երեխայի կողմից ընկալվում է որպես նրա համար չափահաս դառնալու համարժեք ուղի. իր գործառույթները» (D.B. Elkonin):

Այն պահից, երբ դպրոցի գաղափարը ձեռք բերեց երեխայի մտքում ցանկալի ապրելակերպի առանձնահատկությունները, կարելի է ասել, որ նրա ներքին դիրքը նոր բովանդակություն ստացավ՝ այն դարձավ դպրոցականի ներքին դիրքը: Իսկ դա նշանակում է, որ երեխան հոգեբանորեն անցել է իր զարգացման նոր տարիքային շրջան՝ կրտսեր դպրոցական տարիք:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Բալյան Ա.Ա <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.
2. Էլկոնին Դ.Բ <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.
3. Слостенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004